

Social- och omsorgsförvaltningen
Ann-Britt Olofsson, Anne-Sofie Zettby

2020-10-09

Dnr SON 2019-761
Dnr ÄN 2020-358
Dnr KS 2019-568

Social- och omsorgsnämnden
Äldrenämnden

Sluta upphandla människors liv, svar på motion (V)

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen avslås med hänvisning till social- och omsorgsnämndens respektive äldrenämndens plan för konkurrensutsättning samt de särskilda verksamhetskraven i förfrågningsunderlag som ställs vid upphandling samt i verksamhetsuppdrag.

Ärende

Jessica Eek (V) och Jane Karlsson (V) föreslår i en motion daterad 2019-08-20 att:

- Linköpings kommun slutar upphandla människors boenden
- Linköpings kommun återtar upphandlade boenden efterhand som avtal löper ut

Motionärerna anser att upphandlingar innebär en otrygghet för den enskilde. Motionärerna menar också att alla förutsättningar såsom personal, möbler i boendet och matvanor ändras för den enskilde vid ett utförbyte.

Social- och omsorgsnämnden samt äldrenämnden har antagit var sin plan för konkurrensutsättning som ska gälla under innevarande mandatperiod. Utgångspunkten i konkurrensutsettningsplanen är att verksamheter i bostäder med särskild service och särskilt boende för äldre generellt ska upphandlas. Undantag kan göras vid varje enskilt upphandlingstillfälle med hänsyn till:

- målgruppens känslighet inför förändringar
- verksamhetens mål, förutsättningar, behov eller andra särskilda skäl.

Konkurrensutsättningsplanen präglas av det övergripande målet *goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet*. Vägledande är också *att leverera högsta möjliga kvalitet för skattemedlen oavsett utförare*.

Upphandling av en verksamhet innebär ett stort fokus på kvalitet. I förfrågningsunderlagen ställs omfattande krav på både utförarens kompetens, samt på kvalitet och innehåll i insatsen. Den enskildes delaktighet över hur insatserna utformas är också central. Vid ett utförarytje erbjuds alltid nuvarande personal anställning hos den nya utföraren.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att motionen avslås med hänvisning till social- och omsorgsnämndens respektive äldrenämndens plan för konkurrensutsättning samt de särskilda verksamhetskraven i förfrågningsunderlag som ställs vid upphandling samt i verksamhetsuppdrag.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Sluta upphandla människors liv, svar på motion (V), 2020-10-09

Motionen

Bakgrund

Jessica Eek (V) och Jane Karlsson (V) föreslår i en motion daterad 2019-08-20 att:

- Linköpings kommun slutar upphandla människors boenden
- Linköpings kommun återtar upphandlade boenden efterhand som avtal löper ut

Motionärerna anser att upphandlingar innebär en otrygghet för den enskilde, att alla förutsättningar såsom personal, möbler i boendet och matvanor förändras vid ett utförbyte.

Utredning

Bostäder med särskild service för personer med utvecklingsstörning respektive personer med psykisk funktionsnedsättning

I Linköpings kommun har verksamheter inom vård och omsorgsområdet upphandlats sedan mitten av 1990-talet. Det gäller även verksamhet i bostäder med särskild service.

Social- och omsorgsnämnden fastställer i början av varje mandatperiod en plan för konkurrensutsättning. Konkurrensutsettningsplanen utgår från det övergripande målet goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet. Vägledande är också att leverera högsta möjliga kvalitet för skattebetalarna oavsett utförare.

Upphandling av en verksamhet innebär ett stort fokus på kvalitet och utveckling av verksamheterna. Den enskildes delaktighet över hur insatserna utformas är också central. I de förfrågningsunderlag som social- och omsorgsnämnden beslutar om inför en upphandling ställs omfattande krav på både utförarens kompetens samt kvalitet och innehåll i insatsen. Förfrågningsunderlagen har förfinats efter hand, på ett sätt som relaterar till de faktorer som påverkar kvaliteten för den enskilda brukaren.

I gruppboende och serviceboende enligt LSS har den enskilde sin egen lägenhet som man själv möblerar. I de gemensamma utrymmena ansvarar utföraren för möblering. Vid ett utförarbyte övertar den nya utföraren i princip alltid befintliga möbler och utrustning som finns i gemensamma utrymmen. När det gäller mat har den enskilde möjlighet att välja att laga mat och äta i sin egen lägenhet alternativt äta i gemensamhetsutrymmen tillsammans med övriga boende. Oavsett vilket val den enskilde gör har den boende inflytande och är delaktig i hur matsedeln utformas.

Den nuvarande personalen erbjuds alltid anställning hos den nya utföraren. Utgångspunkten är alltid att brukarna ska påverkas så lite som möjligt vid ett utförarbyte. Både avlämnande och tillträdande utförare och dess personal har

ett stort ansvar för att utförarbytet sker så smidigt som möjligt samt att boende och deras anhöriga/gode män ska kunna känna sig trygga. Generellt fungerar detta bra, och det finns en god samverkan mellan utförarna.

Det är många faktorer som påverkar kontinuiteten i en personalgrupp, och det finns ingen garanti för kontinuitet oavsett om verksamheten upphandlas eller inte.

Särskilt boende för äldre, inriktning somatik och för personer med demenssjukdom

Till skillnad från upphandling av verksamhet i bostäder med särskild service för personer med utvecklingsstörning respektive personer med psykisk funktionsnedsättning i stycket ovan lagas oftast inte mat i den enskildes lägenhet. I övrigt hanteras frågor på ett liknade sätt. Dock kan det även förekomma skillnader i övertagandet av möbler i de gemensamma utrymmena, här är det olika hur det hanteras. Ibland övertar en ny utförare befintliga möbler, och ibland inte.

Äldrenämnden ställer som krav, både i avtal och verksamhetsuppdrag, på att maten som serveras ska vara god och näringsriktig och anpassad efter de boendes individuella matvanor och medicinska behov. Alternativ kost ska erbjudas till dem som av medicinska, religiösa, etiska eller kulturella skäl behöver det, utan extra kostnad för brukaren. Brukarna ska ges möjlighet till inflytande över matsedeln. Menyerna ska anpassas efter brukarna samt till säsong, helgdagar och årstider. Måltiderna ska i enlighet med brukarens önskemål kunna intas gemensamt eller i den enskilda bostaden. Vidare ska måltiden ses som en helhet och en integrerad del av omsorgen där personalen har en central roll att främja en bra måltidssituation. Måltiderna ska erbjuda sociala kontakter i en lugn och trevlig miljö. Maten ska dukas fram på ett inbjudande sätt. Miljön ska vara hälsofrämjande avseende ljud, ljus, färg och inredning. Krav ställs även på att kommunens kvalitetsplan för kost inom äldreomsorgen ska följas samt att den kost- och måltidspolicy som finns ska vara vägledande.

Bedömning

Upphandling av verksamhet i bostäder med särskild service och särskilt boende för äldre har inneburit att det i Linköping finns flera utförare inom verksamhetsområdet. Erfarenheten visar att flera utförare medför ett ökat fokus på kvalitet, delaktighet och utveckling av verksamheterna. Den som vill verka i Linköpings kommun måste visa att man klarar de krav som ställs för att få nya uppdrag.

Alla utförare, både den kommunala och de privata, driver verksamhet i enlighet med social- och omsorgsnämndens och äldrenämndens uppställda krav med utgångspunkt en god och säker omsorg om individen över hela dygnet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget i motionen bedöms få ekonomiska konsekvenser i form av ökade kostnader.

Kommunala mål

Goda välfärdstjänster med hög tillgänglighet

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Social- och omsorgsförvaltningen

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen
Motionärerna